

Contracten

bijlage bij het artikel 'De Antwerpse orgelmaker Louis Delhaye II en Nederland' Auke H. Vlagsma

Contract voor de bouw van een orgel in de parochiekerk te Meer (1741)

Wij ondergetekende proviseurs van de parochiale kercke van Meir verclaren geconvenieert, veracordeert ende overeengekomen te sijn eerst met Louis de la Haije, meester orgelmaker deze oock onderteekent hebbende en tselve in sijnen regarde op de naervolgende conditien accepterende, te weten dat dezelve Louis de la Haije sal maken ende stellen eenen nieuwen orgel in de voors kercke, die hij ten desen aenempt in vollen staet te leveren ter plaatse bij de voors. proviseurs te designeren tusschen dit ende.....de welke moet bestaen volgens notitie ofte project daarvan overgelevert, eerst in een nieuw secreet, twee nieuwe blaesbalcken, een nieuw clavier tot acht en veertig toutschen, Holpijp acht voet nieuw, Cornet van vijf pijpen, Prestant vier voet nieuw, Fluijt vier voet, Octave twee voet, Nasart, Tiers nieuw, Mixtuer van vier pijpen de helligt nieuw, Trompet bas acht voet, Trompet superius nieuw, Tremblant nieuw en Achtergael nieuw.

Zullende deselve orgel alsoo volkomen in staet sijnde door die voors. proviseurs door liefhebbers ende personen des verstaende die het hun sal goet duncken, mogen doen examineren ende bespelen om also te komen ondervinden ofte denselven in alles volkomen ende perfect is ende oock ofte die als dan sal goetgekeurt worden ende goetvindende sal hij denselven orgel tsijnen kosten naer het volkomen in staet sijn die moeten goet houden een jaer en ses weken daarnaer.

Voor het maken ende leveren van welcken nieuwen orgel, wanneer die in staet ende alles perfect ende goet gekeurt is, den meergemelden Louis de la Haije van wegens de voors. proviseurs der geseijde kercke van Meir sal trecken ende genieten eene somme van seshondert guldens courant geldt ende daerenboven den ouden orgel daertoe, die nu actueelijck in deselve kercke is staende, te betalen op drij agtereenvolgende jaern te weten op ider van deselve twee hondert guldens courant eens, ende alsoo te continueren totdat de voors. geheele somme van seshondert guldens int geheel sal wesen voldaan.

Verklarende de meergemelde proviseurs de geseijde kerck van Meir insgelijck oock d'accoort te sijn over het stellen van de kasse tot dito orgel met Louis Grandjean, mr. schrijnmaker, dese onderteekent hebbende ende betselve oock in sijnen regarde voor de naerbeschreve somme accepterende, te weten, dat denselve Louis Grandjean sal maken binnen de voors. kerck van Meir eene nieuwe orgelcas tot den voors, orgel van goet leverbaer ende wel geperfectioneert houd, sijnde hoog elf ende een halfvoeten ende breed seven ende een halve voeten, waartoe hij oock tsijnen coste sal moeten maken ende leveren al de belhouderij daertoe nodig sijnde, uijtgenomen alleen de medaille staende boven den orgel, waervoren aen hem door de voorseijde proviseurs ofte van wegens de geseijde kercke sal betaelt worden een somme van twee hondert guldens courant geld eens.

Verclarende de ondergeteekende ider in hunnen regarde naer hetgene voors. staet punctueelijck te sullen reguleren onder verbant ende obligatie als naar rechten. Actum den 20e April 1741. Waren onderteekent.

A. Ophals pastoor van Meir; Jacque Louis Grandjean; Louis de la Haije, woont het 6 à 7 huijs in de Doornikse straat tot Antwerpen.

Bergen op Zoom, St.-Gertrudiskerk - contract uit het gemeentearchief.¹

¹*Wij ondergeschreven Willem Plezier Borgemeester buiten der Banke en Jan Theodore Norein borgermeester binnen der Bancke der Stad Bergen op Zoom Fabriequen der Grote kerk alhier als speciaal bij Resolutie van Mijen heeren van de Magistraat der gemelde Stad vandien, 19 december 1768 gauthoriseert en gequalifiseert, bekennen bij desen te hebben aenbesteed aen Monsieur Louis del Haije Mr. Orgelmaker wonende te Antwerpen welke bij deze mede bekent aengenomen te hebben het maken van een nieuw Orgel in de voorn. kerck sulx op de volgende conditiën. Het werk van het voorn. Orgel sal moeten bestaen in twee nieuwe secreten als een voor het groot orgel en een voor het positief, drie nieuwe wel geproportioneerde Blaasbalken, vijf Franse voeten en twee duimen lang en ijder drie voeten breed, twee clavieren tot 51 toetsen lang, twee*

abrèges, een voor het groot orgel en een voor het positief en verder vervolgens de Registers voor het orgel als een prestant van acht voet, een holpijp van acht voet, een prestant van vier voet, een cornet van ses pijpen, een fluijt van vier voet, een octaaf van twee voet, een quintfluijt, een tiers, sexquialtera bas twee pijpen, sexquialtera superius, een fournituur van vier pijpen, een cijmbael van drie pijpen, een Bombarda van zestien voet, een trompet van agt voet bas, een trompet superius, een voxhumana acht voet. Wijders voor het positief een prestant van vier voet, een holpijp van acht voet, een cornet van vier pijpen, een fluijt van vier voet, een tierce van een voet, een nazat, een fournituur van vier pijpen, een trompet sprekende acht voet van bleck, een tramblant, een nachtegael, ten laeste een ventil en bovendien nog twee registers tot een toegift welke den aennemer het bekwaemste om in het werk te dienen sal oordelen. Sullende al deze registers en pijpen moeten worden gemaakt van goede materie en allooy na vereisch van het werk. De aennemer sal gehouden sijn het voornoemde Orgel in persoon te komen stellen sonder voor het verlet, kosten van verteringen gedurende sijn verblijf alhier ietwes onder welke benaminge ook ten lasten van de Heeren. Werk en materiaelen als mede betalen de uitgaende Regten mits nothans alle het werk van den aennemer behoorlijk gepakt en ten sijnen costen schiep besorgt en gelade werden.

Nog bekennen wij ondergeschrevenen onse voornoemde qualiteit te hebben aenbesteed aen Monsieur Faulier meester schrijnwercker woonende te Antwerpen voornoemd welke bij des mede bekent aengenomen te hebben het maken der nodige Cassen soo voor het groot orgel als het positief benevens het Orchester en het geen daer verder toe behoort en sulx op de volgende conditiën. Den aennemer sal gehouden sijn de twee voornoemde cassen van goed droog wagenschot of eijckenhout na vereisch van het werk als mede verpligt sijn de genoemde cassen net en proper en met alle desselfs lijstwerken ingevolge en conform de teijkeninge daar van bij hem gemaakt en bij Mijne Heren van de Magistraet gesien en geapprobeert te bewerken. Sullende de aennemer het hout tot de voornoemde cassen en het werk hem aengaende moeten leveren ten genoegen en contentement van de Heeren besteders. Welke approberen of disapproberen van het voornoemde hout na benodich van het selve, nog sal den aennemer moeten maken de vlammen welke tusschen de pijpen van het orgel moeten comen. Den aennemer sal gehouden sijn voornoemd werck met sijn ap- en dependetiën in persoon te comen stellen sonder dat voor sijn vacatie of verlet en costen van verteeringe gedurende sijn verblijf alhier, ietwes te mogen declareren als onder de hier na te belovene penningen bgrepen sijnde en hetselve in gereetheid moeten brengen voor het einde van de maand juli eerstkomende. Welck werk volcomen bij den aennemer geperfectioneerd gemaakt en bij mijne Heeren van de Magistraet geapprobeert sijnd, belovende Heeren besteders in haer voornoemde qualiteit van den selven te betalen soo voor het maken der gemelde kassen als de leverantie van het nodige hout een somme van negen hondert guldens eens gereet geld, verder sullen de Heeren Besteeders moeten becostigen en doen maken de grondslag of vloer met de balken en pilaeren daer onder en daer toe besorgen het nodige hout alsmede het nodige eijserwerk voor gemelte Cassen in de muur vast te maken. Nog sullen de Heeren Besteeders boven de voornoemde somme van 900 gld. moeten becostigen het transport van de voornoemde Cassen en nodige materialen en betaalen de uitgaende Regten. Mits den aennemer deselve te sijne costen behoorlijk schiep en besorge. Eijndelijk sullen gemelde Heeren gehouden sijn toe te voegen een metselaer om de nodige openingen in de muur te maeken en deselve verder toe te metselen als meede moeten besorgen de nodige stellingen, touwen en catrollen. Aldus in manieren op conditiën voorschreven sijn genoemd orgel en cassen bij ons ondergeschreven in de voornoemde qualiteit besteed en bij de mede ondergelijkende aennemer aengenomen. Behoren ijder in den haren aen deselven punctelijck te voldoen. Hieronder verhalend personen en goederen, die stellende ten bedwang en executie als na Regten binnen Bergen op Zoom desen 23 december 1768.

Louis den Haije, Omer Favier'

Bestek Waalse Kerk Gouda

Bestek waarop Monsieur L. Heij Meester Orgelmaker te Antwerpen aanneemt te leveren een Nieuw Orgel in de Walsche of Gasthuiskerk der Stad Gouda in allen deelen en punten gespecificeerd.

1.

Het gemelde werk zal betaan uijt twee Manuaalklavieren met een aanhangend Pedaal. Voor het onderclavier het Kleijne en voor het bovenclavier het Grote orgel tzamen in eene kas bij elkander zo geplaatst dat er overal ruimte genoeg word overgelaten het werk te kunnen stellen.

2.

Voor het groot orgel twee nieuwe secreten of windladen, voor het kleijne één dito alle van goed droog eijkenhout.

3.

Opt groot orgel deze stemmen:

1. *Prestant 8 voet int gezigt van voren Engels gepolijst tin; van agteren specie de labiums opgeworpen gelijk die van 't Grote kerk orgel.*

2. *Holpijp 8 vt. van dikke taille. De 12 grootste van eijkenhout, de overige gelijk ook de volgende stemmen alle van specie onder de 100 lb lood 20 lb tin.*

3. *Prestant 4 vt.*

4. *Fluttravers 4 voet in toon dog 8 voet in maat, 5 of 6 onderste gedekt*

5. *Octaaf 2 vt.*

6. *Quintfluit 3 vt.*

7. *Tertiaan*

8. *Cornet 6 dik van dikke Taille*

9. *Fournitur 4 dik.*

10. *Cimbaal 3 dik.*

11. *Bombart 16 vt., de twaalf grootste van hout, de overige van blik met lood er bovenop.*

12. *Trompet 8 vt. van dito blik, gehalveert*

Kleijn orgel

1. *Prestant 4 vt.*

2. *Holpijp 8 vt. de 12 grootste van hout.*

3. *Rhoerfluit 8 vt., de 12 grootste dito*

4. *Fluijt 4 vt.*

5. *Gemshoorn 2 vt.*

6. *Octaav 2 vt.*

7. *Flajolet 1 vt.*

8. *Sexquialtera 2 dik, gehalveert*

9. *Kromhoorn 8 vt. van tin, gehalveert*

Dus in alles 21 stemmen

4.

Hiertoe zullen gemaakt 3 blaasbalgen lang 6 voet breed 3 vt.

5.

Twee walsborden van ijzer.

6.

De twee manuaalclavieren 53 claves, beginnende met Groot C, eindigende met e³, de platte van wit-been, de semitonen van swart ebbenhout. Een pedaalklavier in getal, ligging, wijtte etc. na dat van het grote kerkorgel gekoppeld aan het boven clavier. Welk bovenclavier met een drukkoppeling (in werking als dat van de Grote kerk) het onderclavier kan doen spreken.

7.

Een tramblant in 't kleijne orgel, een ventiel, twee windafsluifingen, welke benevens de andere registers van een net geschaarden orde, gelijk int Grote kerksorgel zig behendig laten regeeren.

8.

De trekkers van de clavieren moeten perpendiculair lopen en aan ijder de zelve een schroev en moer. In eens alles moet zo veel mogelijk is in maniere van meergemelte Grote kerksorgel ingerigt worden gelijk schikking der pijpen, de netheijt en vlugge aanspraak, voeten der tongwerken en wat diesmeer zich aldaer in aantreft dat in dit bestek kan nagevolgt worden.

9.

Den Orgelmaker moet ten zijnen lasten nemen alle materialen hier toe nodig. Waaronder ook begrepen is al het ijzerwerk. Mitsgaders een Blazer zo lang voor zijn rekening tot dat het werk is geexamineerd.

10.

De Heeren Besteederen nemen voor hunne rekening de transporten der goederen van Antwerpen op Gouda zo veel tot dit werk nodig is. De Kas Oxzaal, Zoldering, Deuren en Beschotten die het werck sluijten alsmede alle de leggers waar op het Orgel zo binnen als buijten rusten.

11.

Na de opneeming is de orgelmaker verplicht 2 jaren het zelve voor zijn rekening te onderhouden en alles wat er in die tijd door nieuwigheijt aan defect komt tot zijnen kosten te herstellen.

12.

Het werk zal speelbaar moeten zijn tegen augustus 1770 en wat er verder nog aan ontbreekt in dat zelve jaar afdoen.

13.

De toon van het werk zal dus in hoogte zijn, dat de G evenaard met de halvuursklok der grote Tooren.

14.

Wanneer alles wat in dit bestek vermeld staat, trouw en eerlijk is vervaardigt en van onpartijdige mannen (welke de Weleerwaarde Heeren besteederen na goeddunken daer toe zullen verkiezen) opgenomen en goedgekeurd is zo zal den maker daervoor genieten de zomma van drieduizend seshondert guldens.

*Actum den kerkenraad Louis del Haije
den 14 februari 1769*

Messieurs les commissaires pour l'affaire des orgues ont signé le present Contract au nom de la V. Compagnie Aleandre de la Rochette

C.Prins Francois de Meij
J.F. van Weedden

¹ West-Brabants Archief, archief van de stad Bergen op Zoom, inv.no. 3345